

دانشکده دندانپزشکی
قالب نگارش طرح دوره

عنوان درس : ناهنجاریهای دهان فک و صورت

مخاطبان: دانشجویان ترم یازده

تعداد واحد : 1 واحد نظری

زمان ارائه درس: سه شنبه ساعت 13-15 نیمسال دوم 1405-1404

مدرس: دکتر محمدرضا زهتابیان-دکتر رضامحمدی-دکتر حامدمرادی-دکتر امیرنجفی- دکتر عرفانه امینی

دروس پیش نیاز: آسیب شناسی عمومی نظری

هدف کلی دوره:

دانشجویان پس از پایان این دوره باید بتوانند ناهنجاریهای رشدی، تکاملی و اکتسابی دهان، فک و صورت را از نظر بالینی، رادیوگرافی و هیستوپاتولوژیک شناسایی کنند. همچنین با اصول اولیه تشخیص، درمانهای جراحی (اورتوگناتیک، زیبایی، بازسازی) و پروتزی در این بیماران آشنا شوند تا بتوانند در تیم درمان مشارکت کنند یا در صورت نیاز، ارجاع صحیح به متخصصین مربوطه را انجام دهند

اهداف کلی جلسات :

۱. شناخت اولیه: توانایی تشخیص بالینی ضایعات رشدی و تکاملی فک و صورت.
۲. درک بافتی: آشنایی با نمای هیستوپاتولوژیک این ضایعات برای تشخیص دقیق تر.
۳. سندرم شناسی: شناسایی سندرمهای شایع فک و صورت و ارتباط آنها با ناهنجاریهای دهانی.
۴. شکاف لب و کام (۱): درک مکانیسم ایجاد و ویژگیهای بالینی شکاف لب و کام.
۵. تصویربرداری: توانایی تفسیر رادیوگرافیهای لازم برای ارزیابی اختلالات تکاملی.
۶. جراحی شکاف (۱): آشنایی با اصول تشخیص و زمان بندی درمانهای جراحی اولیه شکاف.
۷. جراحی شکاف (۲): بررسی مراحل تکمیلی و عوارض احتمالی جراحیهای شکاف لب و کام.
۸. اورتوگناتیک (۱): درک اصول تشخیص ناهنجاریهای اسکلتی و نیاز به جراحی.
۹. اورتوگناتیک (۲): آشنایی با مراحل درمان ترکیبی ارتودنسی و جراحی فک.
۱۰. زیبایی صورت: شناخت اصول اولیه جراحیهای زیبایی صورت و مرزهای اختیارات دندانپزشک عمومی.
۱۱. تکنولوژی نوین: آشنایی با ابزارها و روشهای جدید در جراحیهای فک و صورت.
۱۲. بازسازی نرم: درک اصول بازسازی بافتهای نرم آسیب دیده در ناحیه فک و صورت.
۱۳. بازسازی سخت: آشنایی با تکنیکهای بازسازی استخوان و بافت سخت فک.
۱۴. زیست مواد: شناخت مواد بیومواد مورد استفاده در ترمیم و بازسازی ضایعات.
۱۵. درمان پروتزی (۱): توانایی طراحی و اجرای درمانهای پروتزی برای بیماران با ناهنجاریهای فک (بخش اول).
۱۶. درمان پروتزی (۲): تکمیل مباحث پروتزی و مدیریت بیماران پیچیده (بخش دوم).

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

۱. شناخت اولیه: توانایی تشخیص بالینی ضایعات رشدی و تکاملی فک و صورت.
اهداف ویژه:

تشخیص تفاوت بین ضایعات رشدی و تکاملی در معاینه بالینی.

شناسایی علائم اولیه ناهنجاریهای فک و صورت در کودکان و بزرگسالان.

توانایی ثبت دقیق یافتههای بالینی در پرونده بیمار.

۲. درک بافتی: آشنایی با نمای هیستوپاتولوژیک این ضایعات برای تشخیص دقیق‌تر.
اهداف ویژه:

تفسیر نمونه‌برداری‌های بافتی برای تشخیص نوع ضایعه.

شناخت تغییرات سلولی در ضایعات خوش‌خیم و بدخیم.

ارتباط یافته‌های میکروسکوپی با علائم بالینی مشاهده‌شده.

۳. سندرم‌شناسی: شناسایی سندرم‌های شایع فک و صورت و ارتباط آن‌ها با ناهنجاری‌های دهانی.
اهداف ویژه:

تشخیص سندرم‌های شایع مانند داون، پتر و کلینفلدر بر اساس ویژگی‌های چهره‌ای.

شناخت ارتباط بین ناهنجاری‌های فک و مشکلات سیستمیک دیگر بدن.

توانایی ارجاع صحیح بیماران سندرمی به متخصصین مربوطه.

۴. شکاف لب و کام (۱): درک مکانیسم ایجاد و ویژگی‌های بالینی شکاف لب و کام.
اهداف ویژه:

توضیح علل ژنتیکی و محیطی ایجاد شکاف لب و کام.

طبقه‌بندی انواع شکاف‌ها بر اساس شدت و محل ایجاد.

ارزیابی اولیه تأثیر شکاف بر تغذیه و تکلم نوزاد.

۵. تصویربرداری: توانایی تفسیر رادیوگرافی‌های لازم برای ارزیابی اختلالات تکاملی.
اهداف ویژه:

انتخاب نوع مناسب رادیوگرافی (پانورام، سی‌تی‌اسکن، ام‌آر‌آی) برای هر مورد.

تفسیر یافته‌های رادیوگرافی در تشخیص ضایعات استخوانی و نرم.

تشخیص ناهنجاری‌های ساختاری فک در تصاویر رادیولوژیک.

۶. جراحی شکاف (۱): آشنایی با اصول تشخیص و زمان‌بندی درمان‌های جراحی اولیه شکاف.
اهداف ویژه:

تعیین زمان مناسب برای جراحی اولیه لب و کام.

شناخت اصول اولیه تکنیک‌های جراحی ترمیم شکاف.

مدیریت عوارض احتمالی در دوره پس از جراحی اولیه.

۷. جراحی شکاف (۲): بررسی مراحل تکمیلی و عوارض احتمالی جراحی‌های شکاف لب و کام.
اهداف ویژه:

شناخت مراحل تکمیلی جراحی مانند بازسازی بینی و لثه.

پیش‌بینی و مدیریت عوارض دیررس جراحی‌های شکاف.

ارزیابی عملکرد گفتاری و دندانی پس از تکمیل جراحی‌ها.

۸. اورتوگناتیک (۱): درک اصول تشخیص ناهنجاری‌های اسکلتی و نیاز به جراحی.
اهداف ویژه:

تشخیص ناهنجاری‌های اسکلتی فک بالا و پایین از روی معاینه و رادیوگرافی.

تعیین نیاز به جراحی اورتوگناتیک در کنار درمان ارتودنسی.

درک اصول بیومکانیکی در اصلاح ناهنجاری‌های اسکلتی.

۹. اورتوگناتیک (۲): آشنایی با مراحل درمان ترکیبی ارتودنسی و جراحی فک.
اهداف ویژه:

برنامه‌ریزی برای مراحل پیش از جراحی (ارتودنسی دیاسپلاستیک).

شناخت تکنیک‌های جراحی رایج مانند Le Fort و BSSO.

مدیریت درمان پس از جراحی برای تثبیت نتایج.

۱۰. زیبایی صورت: شناخت اصول اولیه جراحی‌های زیبایی صورت و مرزهای اختیارات دندانپزشک
عمومی.
اهداف ویژه:

شناخت اصول تقارن و تناسب در زیبایی صورت.

تشخیص مرز بین درمان‌های دندانپزشکی و جراحی‌های زیبایی.

آشنایی با روش‌های غیرجراحی مانند تزریق ژل و بوتاکس در محدوده مجاز.

۱۱. تکنولوژی نوین: آشنایی با ابزارها و روش‌های جدید در جراحی‌های فک و صورت.
اهداف ویژه:

آشنایی با نقش هوش مصنوعی و نرم‌افزارهای شبیه‌سازی در برنامه‌ریزی جراحی.

شناخت کاربرد پرینترهای سه‌بعدی در ساخت راهنماهای جراحی.

آشنایی با تکنیک‌های کم‌تهاجمی در جراحی‌های فک و صورت.

۱۲. بازسازی نرم: درک اصول بازسازی بافت‌های نرم آسیب‌دیده در ناحیه فک و صورت.
اهداف ویژه:

شناخت تکنیک‌های پیوند پوست و فلپ‌های بافتی.

مدیریت زخم‌های پیچیده و سوختگی‌های صورت.

اصول ترمیم ناهنجاری‌های بافت نرم پس از برداشت تومور.

۱۳. بازسازی سخت: آشنایی با تکنیک‌های بازسازی استخوان و بافت سخت فک.
اهداف ویژه:

شناخت روش‌های پیوند استخوان خودی و مصنوعی.

آشنایی با تکنیک‌های افزایش ارتفاع استخوان فک.

مدیریت ناهنجاری‌های استخوانی ناشی از تروما یا عفونت.

۱۴. زیست‌مواد: شناخت مواد بیومواد مورد استفاده در ترمیم و بازسازی ضایعات.
اهداف ویژه:

مقایسه خواص مواد بیومواد مختلف (خودی، همگرا، آلوگرافت).

انتخاب ماده مناسب برای هر نوع defect استخوانی یا نرم.

آشنایی با فرآیند ترمیم و جوش خوردن مواد بیومواد با بافت میزبان.

۱۵. درمان پروتزی (۱): توانایی طراحی و اجرای درمان‌های پروتزی برای بیماران با ناهنجاری‌های فک (بخش اول).
اهداف ویژه:

اصول طراحی پروتزهای متحرک برای بیماران با ناهنجاری‌های شدید.

مدیریت فضای دهانی در بیماران پس از جراحی‌های بازسازی.

تکنیک‌های ثبت دقیق فک در بیماران با محدودیت حرکتی.

۱۶. درمان پروتزی (۲): تکمیل مباحث پروتزی و مدیریت بیماران پیچیده (بخش دوم).
اهداف ویژه:

آشنایی با پروتزهای ایمپلنت‌پیوند برای بیماران با کمبود استخوان.

مدیریت مشکلات عملکردی (جویدن و بلع) در بیماران پروتزی.

نگهداری و ترمیم پروتزها در بیماران با ناهنجاری‌های خاص.

در پایان دانشجو قادر باشد

۱. شناخت اولیه: توانایی تشخیص بالینی ضایعات رشدی و تکاملی فک و صورت.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

یک معاینه اولیه کامل از ناحیه فک و صورت بیمار انجام دهد.

تفاوت بین ناهنجاری‌های مادرزادی و اکتسابی را در معاینه تشخیص دهد.

گزارش بالینی اولیه را برای ارجاع به متخصص بنویسد.

۲. درک بافتی: آشنایی با نمای هیستوپاتولوژیک این ضایعات برای تشخیص دقیق‌تر.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

گزارش پاتولوژی نمونه‌برداری‌های شایع را بخواند و تفسیر کند.

بر اساس یافته‌های میکروسکوپی، حدس بزند که ضایعه خوش‌خیم است یا بدخیم.

زمان مناسب برای نمونه‌برداری را در معاینه بالینی تشخیص دهد.

۳. سندرم‌شناسی: شناسایی سندرم‌های شایع فک و صورت و ارتباط آن‌ها با ناهنجاری‌های دهانی.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

با دیدن چهره بیمار، شک به وجود سندرم‌های شایع (مثل داون یا پتر) داشته باشد.

مشکلات دهانی مرتبط با آن سندرم‌ها را پیش‌بینی کند.

بیمار را به درستی به ژنتیک‌پزشک یا متخصص مربوطه ارجاع دهد.

۴. شکاف لب و کام (۱): درک مکانیسم ایجاد و ویژگی‌های بالینی شکاف لب و کام.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

نوع و شدت شکاف لب و کام را طبقه‌بندی کند.

به مادران نوزادان مبتلا، راهنمایی‌های اولیه تغذیه‌ای بدهد.

تأثیر شکاف بر رشد استخوانی فک را پیش‌بینی کند.

۵. تصویربرداری: توانایی تفسیر رادیوگرافی‌های لازم برای ارزیابی اختلالات تکاملی.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

نوع رادیوگرافی مناسب (پانورام، سی‌تی‌اسکن یا اپوزیسیون) را برای هر بیمار انتخاب کند.

ناهنجاری‌های استخوانی و دندانی را در تصاویر تشخیص دهد.

گزارش اولیه رادیولوژیک را برای تیم درمان آماده کند.

۶. جراحی شکاف (۱): آشنایی با اصول تشخیص و زمان‌بندی درمان‌های جراحی اولیه شکاف.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

زمان طلایی برای جراحی اولیه لب و کام را تعیین کند.

شرایط عمومی بیمار را برای پذیرش در اتاق عمل ارزیابی کند.

مراقبت‌های قبل از جراحی را برای بیمار و خانواده توضیح دهد.

۷. جراحی شکاف (۲): بررسی مراحل تکمیلی و عوارض احتمالی جراحی‌های شکاف لب و کام.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

عوارض دیررس جراحی (مثل نارسایی دهانی-بینی) را شناسایی کند.

نیاز به جراحی‌های ثانویه (مثل بینی یا لثه) را تشخیص دهد.

بیمار را به تیم گفتاردرمانی ارجاع دهد.

۸. اورتوگناتیک (۱): درک اصول تشخیص ناهنجاری‌های اسکلتی و نیاز به جراحی.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

ناهنجاری‌های اسکلتی فک بالا و پایین را از روی عکس‌ها تشخیص دهد.

مشخص کند که آیا بیمار نیاز به جراحی دارد یا فقط ارتودنسی.

معیارهای ارجاع به جراح فک و صورت را اعمال کند.

۹. اورتوگناتیک (۲): آشنایی با مراحل درمان ترکیبی ارتودنسی و جراحی فک.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

مراحل درمان (قبل، حین و بعد از جراحی) را برای بیمار توضیح دهد.

همکاری لازم بین ارتودنتیست و جراح را درک کند.

مراقبت‌های پس از جراحی را برای بیمار تجویز کند.

۱۰. زیبایی صورت: شناخت اصول اولیه جراحی‌های زیبایی صورت و مرزهای اختیارات دندانپزشک عمومی.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

تناسب چهره بیمار را ارزیابی کند.

مرز بین درمان‌های دندانپزشکی و جراحی‌های زیبایی را تشخیص دهد.

در صورت نیاز، بیمار را به پلاستیک‌سرجری ارجاع دهد.

۱۱. تکنولوژی نوین: آشنایی با ابزارها و روش‌های جدید در جراحی‌های فک و صورت.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

از نرم‌افزارهای شبیه‌سازی برای پیش‌بینی نتیجه جراحی استفاده کند.

با پرینترهای سه‌بعدی برای ساخت راهنماهای جراحی آشنا شود.

مزایای روش‌های کم‌تهاجمی را برای بیمار توضیح دهد.

۱۲. بازسازی نرم: درک اصول بازسازی بافت‌های نرم آسیب‌دیده در ناحیه فک و صورت.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

تکنیک‌های اولیه ترمیم زخم‌های صورت را انجام دهد.

نیاز به پیوند پوست یا فلپ را تشخیص دهد.

مراقبت‌های پس از جراحی بافت نرم را مدیریت کند.

۱۳. بازسازی سخت: آشنایی با تکنیک‌های بازسازی استخوان و بافت سخت فک.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

کمبود استخوان فک را در تصاویر تشخیص دهد.

نیاز به پیوند استخوان یا افزایش ارتفاع فک را ارزیابی کند.

زمان مناسب برای کاشت ایمپلنت پس از بازسازی استخوان را تعیین کند.

۱۴. زیست‌مواد: شناخت مواد بیومواد مورد استفاده در ترمیم و بازسازی ضایعات.

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

نوع ماده بیومواد مناسب برای هر defect را انتخاب کند.

نحوه استفاده صحیح از مواد بیومواد را در کلینیک انجام دهد.

عوارض احتمالی مواد بیومواد را برای بیمار توضیح دهد.

۱۵. درمان پروتزی (۱): توانایی طراحی و اجرای درمان‌های پروتزی برای بیماران با ناهنجاری‌های فک (بخش اول).

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

پروتز متحرک ساده برای بیماران با ناهنجاری‌های خفیف طراحی کند.

ثبت دقیق فک در بیماران با محدودیت حرکتی را انجام دهد.

مواد مناسب برای ساخت پروتز را انتخاب کند.

۱۶. درمان پروتزی (۲): تکمیل مباحث پروتزی و مدیریت بیماران پیچیده (بخش دوم).

در پایان جلسه دانشجو قادر است:

پروتزهای ایمپلنت‌پیوند را برای بیماران با کمبود استخوان برنامه‌ریزی کند.

مشکلات عملکردی (جویدن و بلع) بیماران پروتزی را حل کند.

نگهداری و ترمیم پروتزها را به بیمار آموزش دهد

منابع: کتاب «جراحی دهان، فک و صورت» (Oral and Maxillofacial Surgery) نوشته‌ی Robert E. Marx و همکاران- کتاب «ارتودنسی: اصول و تکنیک‌ها» (Contemporary Orthodontics) نوشته‌ی Proffit- کتاب «جراحی اورتوگناتیک» (Orthognathic Surgery) نوشته‌ی Stephen H. Hwang و همکاران

روش تدریس: سخنرانی و بحث گروهی- ارائه یک مورد بالینی واقعی- استفاده از عکس‌های بالینی، رادیوگرافی‌ها و ویدیوهای جراحی

وسایل آموزشی: لب‌تاب-ویدئوپروژکتور

سنجش و ارزشیابی

آزمون	روش	سهم از نمره کل (ر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز	تستی و تشریحی	10درصد	////////////////////	////////////////////
آزمون میان ترم	تستی و تشریحی	20درصد	مطابق اعلام آموزش	
آزمون پایان ترم	تستی و تشریحی	60درصد	مطابق اعلام آموزش	
حضور فعال در کلاس		10درصد		

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجوی:

مقررات کلاس:

حضور منظم و به‌موقع در کلاس.

رعایت احترام متقابل با استاد و هم‌کلاسی‌ها.

خاموش بودن گوشی موبایل در حین تدریس.

استفاده از منابع معتبر و ارجاع صحیح در ارائه‌ها.

انتظارات از دانشجوی:

مطالعه پیش‌نیاز قبل از هر جلسه.

مشارکت فعال در بحث‌های گروهی و کیس‌محور.

تحویل به‌موقع تکالیف و پروژه‌های عملی.

نام و امضای مسنول EDO دانشکده: دکتر ندا مظفری
تاریخ تحویل:
:

تاریخ ارسال

جدول زمانبندی درس ناهنجاریهای دهان فک و صورت

روز و ساعت جلسه : سه شنبه ساعت 13-15

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
1		مقدمه و نمای بالینی ضایعات رشدی و تکاملی	دکتر محمدی
2		نمای هیستوپاتولوژیک ضایعات رشدی تکاملی	دکتر عرفانه امینی
3		سندرم‌های فک و صورت و شکاف لب و کام (بخش اول)	دکترز هتابیان
4		شکاف لب و کام (بخش دوم)	دکترز هتابیان
5		رادیوگرافی در اختلالات تکاملی فک و صورت	دکتر مرادی
6		تشخیص و درمان جراحی شکاف لب و کام (بخش اول)	دکترز هتابیان
7		تشخیص و درمان جراحی شکاف لب و کام (بخش دوم)	دکترز هتابیان
8		اصول جراحی‌های اورتوگناتیک (بخش اول)	دکتر محمدی
9		اصول جراحی‌های اورتوگناتیک (بخش دوم)	دکتر محمدی
10		اصول جراحی‌های زیبایی صورت	دکتر مرادی
11		تکنولوژی‌های نوین در جراحی فک و صورت	دکتر مرادی
12		جراحی‌های بازسازی بافت نرم	دکتر محمدی
13		جراحی‌های بازسازی بافت سخت	دکتر نجفی
14		زیست‌مواد در بازسازی ضایعات فک و صورت	دکتر مرادی
15		درمان پروتزی ناهنجاری‌های فک و صورت (بخش اول)	دکتر محمدی
16		درمان پروتزی ناهنجاری‌های فک و صورت (بخش دوم)	دکتر محمدی
17		جمع‌بندی و مرور کلی مباحث	

جدول بلوپرینت آزمون: ناهنجاریهای دهان فک و صورت نیمسال تحصیلی : دوم 1404-1405
دانشکده: دندانپزشکی گروه آموزشی: جراحی و پاتولوژی

ردیف	عنوان محتوای آموزشی	مدت زمان آموزش (ساعت)	درصد زمان اختصاص داده شده	تعداد سوالات	تعداد سوالات مربوط به هر یک از سطوح اهداف یادگیری		
					حیطه ی شناختی	حیطه ی مهارتی	حیطه ی نگرشی
1	مقدمه و نمای بالینی ضایعات رشدی و تکاملی	1	6.25	2	1		
2	نمای هیستوپاتولوژیک ضایعات رشدی تکاملی	1	6.25	2	1		
3	سندرم های فک و صورت و شکاف لب و کام (بخش اول)	1	6.25	2	1		
4	شکاف لب و کام (بخش دوم)	1	6.25	2	1		
5	رادیوگرافی در اختلالات تکاملی فک و صورت	1	6.25	2	1		
6	تشخیص و درمان جراحی شکاف لب و کام (بخش اول)	1	6.25	2	1		
7	تشخیص و درمان جراحی شکاف لب و کام (بخش دوم)	1	6.25	2	1		
8	اصول جراحی های اورتوگناتیک (بخش اول)	1	6.25	2	1		
9	اصول جراحی های اورتوگناتیک (بخش دوم)	1	6.25	2	1		
10	اصول جراحی های زیبایی صورت	1	6.25	2	1		
11	تکنولوژی های نوین در جراحی فک و صورت	1	6.25	2	1		
12	جراحی های بازسازی بافت نرم	1	6.25	2	1		
13	جراحی های بازسازی بافت سخت	1	6.25	2	1		
14	زیست مواد در بازسازی ضایعات فک و صورت	1	6.25	2	1		

	1	1	2	6.25	1	درمان پروتزی ناهنجاری‌های فک و صورت (بخش اول)	15
	1	1	2	6.25	1	درمان پروتزی ناهنجاری‌های فک و صورت (بخش دوم)	16

جدول بلوپرینت EDC

تعداد سوال:

نام گروه آموزشی:

رتبه علمی: